

KÖNYVISMERET HÁZIDOLGOZAT

Két kötet összehasonlítása

Lázár Ervin: *A manógyár* (Bp., Osiris, 2002) – Karinthy Frigyes: *Egy nőt szeretni*
(Szeged, Szukits Könyvkiadó, 1998).

Készítette: Lichtneckert Erika

Konzulens: Buda Attila

PPKE Kiadói szerkesztő I. évfolyam

Budapest, 2009. május 14.

Ami a könyvek technikai adatait illeti: Lázár Ervin kötete A/5-ös formátumú, fehér, matt műnyomó papírra nyomtatva készült, terjedelme 88 oldal (5,5 nyomdai ív). Mind a borítója, mind a kötet lapjai négyzínnyomással készültek. A Karinthy-kötet B/6-os formátumú, csontsárga, 120 grammos ofszetpapírra nyomták, terjedelme 156 oldal (9 ¾ ív). A kötet egyszínnyomással készült, csupán borítója színes (4+0).

A két kötet már első megjelenésre is különbözik: Lázár Ervin könyvének első borítója a címen kívül a kiadó nevét tartalmazza mint információt, míg Karinthyé az illusztrátor, Kelemen István nevét. A hátsó borítók is markánsan eltérnek egymástól: míg az első esetben a hófehér felületen csak az ár és az ISBN-szám szerepel, meglehetősen kicsi betűmérettel, addig a másodiknál ezeken az adatokon kívül egy rövid idézet is olvasható a kötetből, alatta ismertetés, illetve a Szukits Könyvek logója. Mindkét kötet borítója tartalmaz illusztrációt: a mesekönyv egyszerű, fehér háttérrel emeli ezt ki, míg a novelláskötet esetében a háttér maga is illusztráció: sárga alapon apró szárnyas, cilindres, frakkos férfiak láthatók, akik – a kötet címével összhangban – a nők iránti hódolatukat fejezik ki különböző formációkban. Így mielőtt belelapoznánk a két kiadványba, már a borítókból fontos következtetéseket vonhatunk le: színviláguk, egyszerűségük vagy épp zsúfolt tarkaságuk jól mutatja típusukat. Lázár Ervin kötete az író rajongóinak táborát célozza meg, akiknek nem szükséges extra megoldásokkal felkelteni a figyelmét, míg a másik kötet inkább a szórakoztató irodalom kedvelőit veszi célba (mint azt a sorozat más kötetei is teszik, erről majd később), akik bizonyára jobban észrevesznek egy harsányabb kiállítású könyvet, és hamarabb döntenek a megvásárlása mellett, ha a kötetről olyan ismertetőt olvasnak a hátsó borítón, amely meggyőzi őket. Előnyére szolgál viszont ez utóbbi kötetnek, hogy az előzéklapok fehérek, így a kötet belseje szerencsére nem folytatja azt a harsány megjelenést, ami a külsőt jellemzi.

Lázár Ervin mesekönyvének címnegyede a kötet külsejéhez illeszkedik, vagyis elegánsan visszafogott. Szennycímoldala csupán a szerző nevét és a címet tartalmazza, kisebb betűmérettel, sorozatcímoldala várak. Címoldalán az öt fő információ (szerző, cím, kiadás helye, kiadó, kiadás éve) mellett csupán annyi szerepel, hogy „második, új mesékkal bővített kiadás” (ötletes kiegészítése a hivatalos kiadásjelzésnek), illetve egy illusztráció. Copyrightoldalán valóban csak a kötet fölött joggal rendelkező személyek (szerző, illusztrátor, kiadó) szerepelnek, kiegészítve a támogatók nevével és logójával, valamint az illusztrátor megjelölésével. Karinthy novelláskötete esetében a szennycímoldal hasonlóan minimalista (a szerző nevét és a címet tartalmazza), sorozatcímoldala azonban – a kötet sorozattag lévén – felsorolja a Meglepetés Könyvek eddig megjelent köteteit. Itt térnénk vissza a műfaji kérdésre: a sorozat további tagjainak címéből is megerősítést nyer, hogy mindenképpen a szórakoztató irodalom kategóriájába szánják a könyvet, jóllehet a szerző neve lehetőséget adna a szépirodalmi besorolásra is. A kötet címoldalán az öt fő információból csak négy szerepel (igaz, a kiadó logójával bővítve), a kiadás éve nem. Feltűnő viszont, hogy a cím hatalmas, verzál betűkből van szedve, alatta közölve a szerző nevét, ami jól jelzi, hogy a kiadó a kötet címében rejltő vonzó erőre épít,

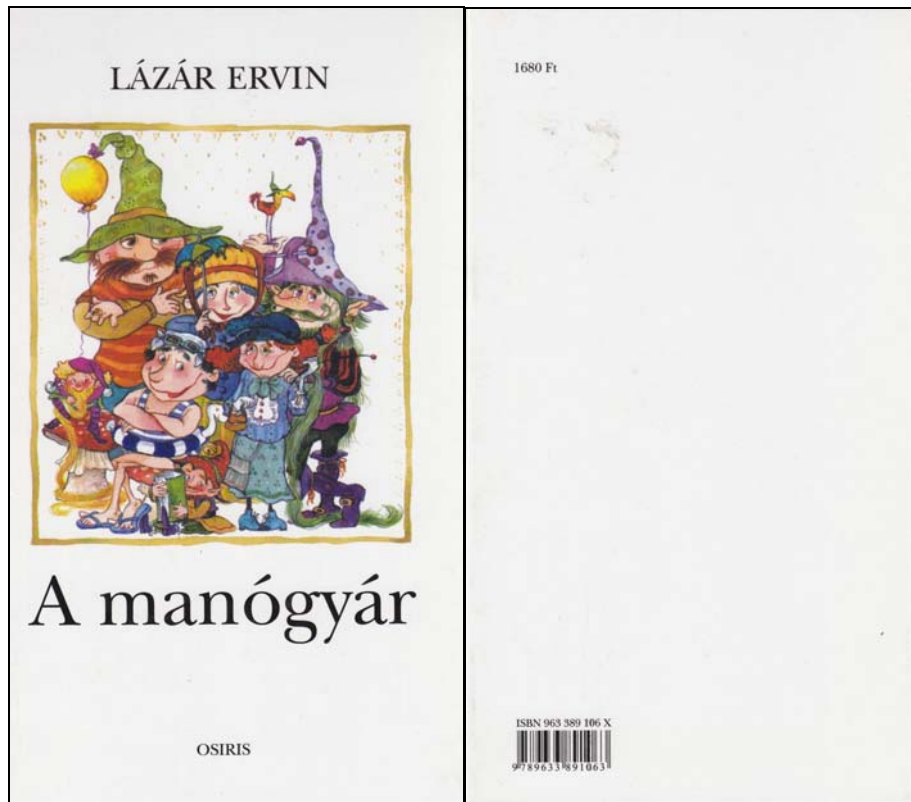
nem a szerző népszerűségére. (Lázár Ervin esetében a szerző neve volt verzál.) Érdekes, hogy a borítón szereplő illusztrátor neve a címlapon már nem olvasható, hanem átkerül a copyrightoldalra. Ez utóbbi lapon található még a szerzői jogokra vonatkozó adatok, a szerkesztő neve, aki a novellákat válogatta, az ISBN- és ISSN-szám, valamint a kolofon – így az oldal meglehetősen sűrű lett. Ez a zsúfoltság különösen azért szembetűnő, mert a következő, 5. oldalon már kezdődik is az első írás, vagyis a főszöveg, minden átmenet nélkül. Lázár Ervin kötete esetében ez is sokkal elegánsabb: ott a szellősnek mondható copyrightoldalt az 5. oldalon egy ajánlás követi („Réber László emlékének”), melynek egyetlen sora önmagában is elkülönítő funkciót tölt be, és csak a várható 6. oldalt követően, a páratlan 7. oldalon kezdődik a főszöveg.

Ami a főszöveget követő járulékos részeket illeti: a mesekönyv tartalomjegyzéke a szépirodalmi kiadványokra jellemző szokásnak megfelelően a kötet hátulján, páratlan oldalon található, ezt már csak a kolofonoldal követi, melyen a kiadói és nyomdai munkálatok információi mellett az ISBN-szám is megtalálható, valamint a (tartalmilag talán inkább a copyrightoldalhoz tartozó, ám esztétikai szempontból ide kíváncszó) jogfenntartásra vonatkozó formula. A Karinthy-kötetben szintén hátul, páratlan oldalon helyezkedik el a tartalomjegyzék, ám ismét a zsúfoltságot mutatja, hogy az előző páros oldalon még az utolsó novellát olvashatjuk, amely ráadásul szinte a lap aljáig ér le. (A mesekönyv ebből a szempontból is jobban szerkesztett, hiszen ott az utolsó írás páratlan oldalon végződik, így a tartalomjegyzék melletti páros oldal várható.) Ezután – mivel a kolofon adatait a copyrightoldal tartalmazza – még két oldal reklám következik, mely a sorozat további két kötetét népszerűsíti, megadva a kiadó postai címét és telefonszámát, ahol a könyvek megrendelhetők.

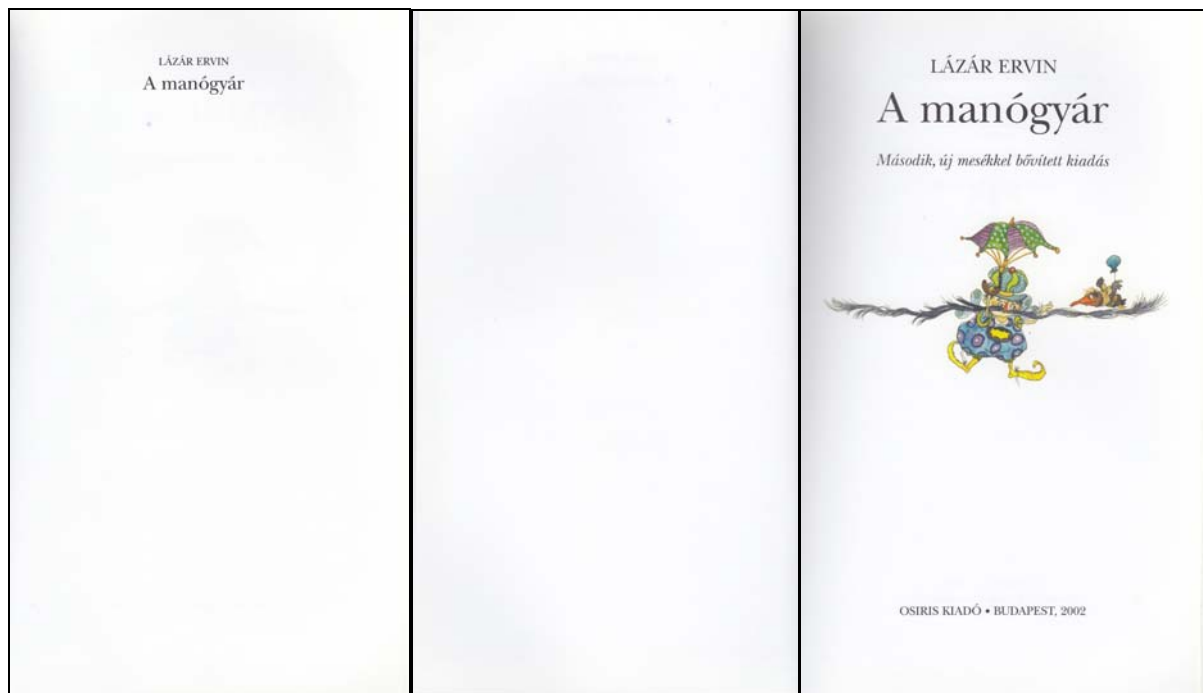
A főszöveg a két kötet hasonló jellegénél fogva nagyjából azonos formai jegyeket mutat: nincs sem fejléc, sem lábjegyzet, az oldalszámozás visszafogott, arab számjegyes, lapalji és középre, illetve oldalra zárt. Maga a főszöveg a mesék, illetve novellák szerint tagolódik, és mindig új (de nem feltétlenül páratlan) oldalon kezdődik. Az illusztrációk elhelyezése némileg eltérő: Lázár Ervin kötetében vannak egész oldalas színes képek, de kisebb rajzok is, így az elhelyezésük néha külön lapra esik, néha a szöveg alá vagy fölé, néha pedig a szöveg mellé. A novelláskötet ezzel szemben csak egész oldalt betöltő fekete-fehér grafikákkal dolgozik, melyek mindig páros oldalon helyezkednek el. Az arányok sem azonosak: Lázár Ervinnél – mesekönyv révén – 23 kép jut a 79 oldalnyi főszövegre (plusz a borítón és a címlapon egy-egy), míg Karinthy-nál összesen 14 grafikát találunk 148 oldalon (plusz a borítón egyet).

Összességében azt mondhatjuk, hogy a könyvek külseje alapján megfogalmazott előzetes elképzeléseinkben nem csalódtunk: mindkét esetben a kötet műfajának megfelelő formai megoldásokkal és igényességi fokkal találkozhattunk, mely feltehetően megfelel a célzott olvasóréteg elvárásainak.

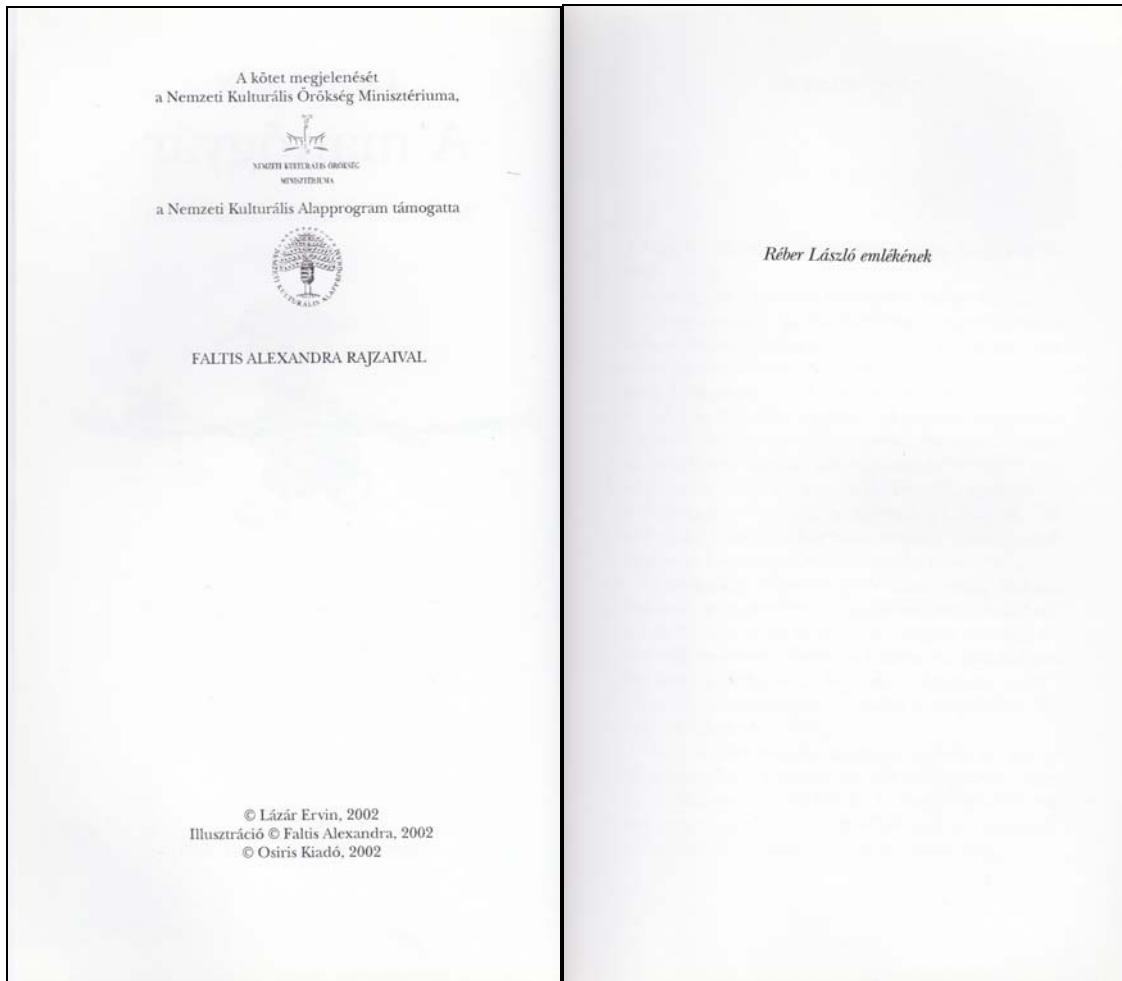
MELLÉKLET

1. ábra. Lázár Ervin könyvének borítója

2. ábra. A szennycímloldal, a sorozatcímloldal és a címloldal

3. ábra. A copyrightoldal és az ajánlás

4. ábra. Különböző módon elhelyezett illusztrációk

Tartalom	
A manógyár	7
A zöld lific	10
A soványító palacsinta	16
A csomag	20
Sírós Frukk	25
Széllébélelt	29
Zsiga füstő fest	32
Szervusz, Mufurc	38
Csacsarkamese	41
Ríz Tejbeg, a norgol óriás	46
Tótágas	52
Lattipa és a Nap	56
A fázóművész	58
Kucika hercegnő	64
Duzma Dözmő, kődben	75
Az élet titka	82

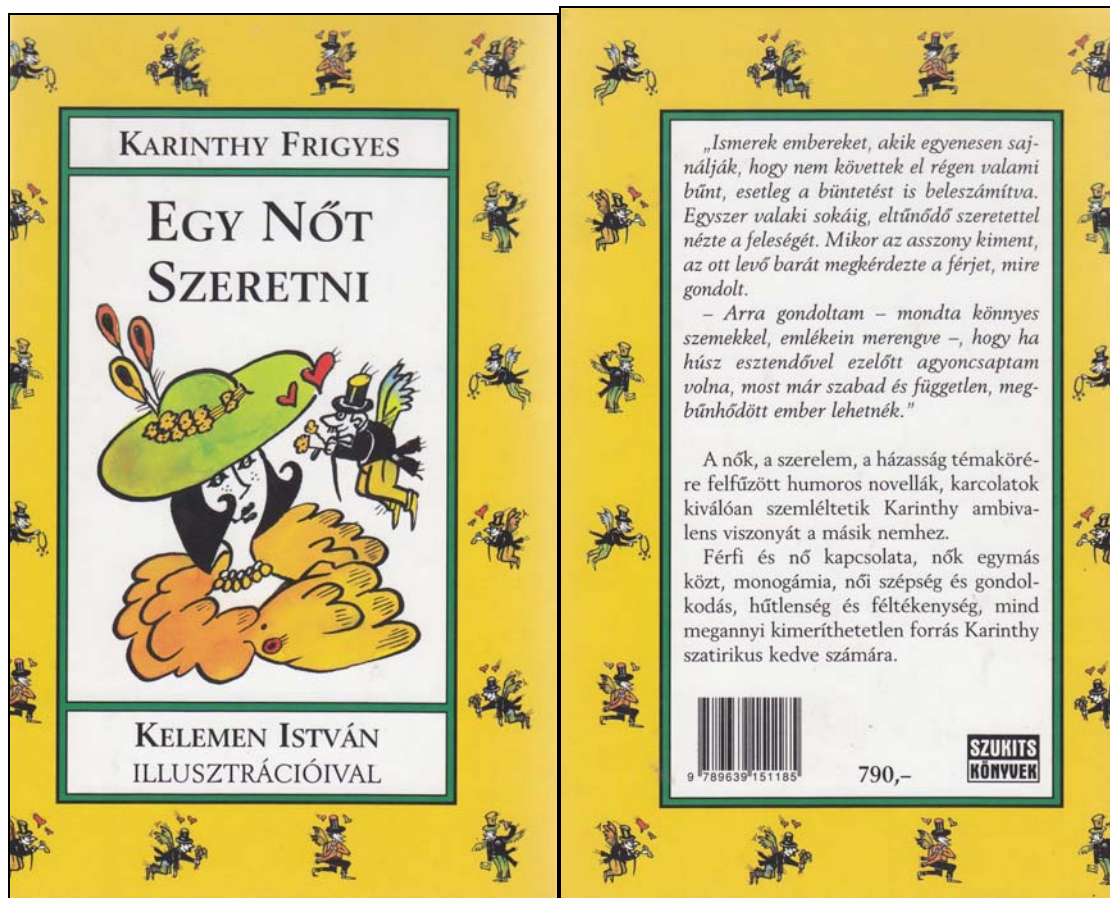
Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

Osiris Kiadó, Budapest
(Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja.)
www.osiriskialdo.hu

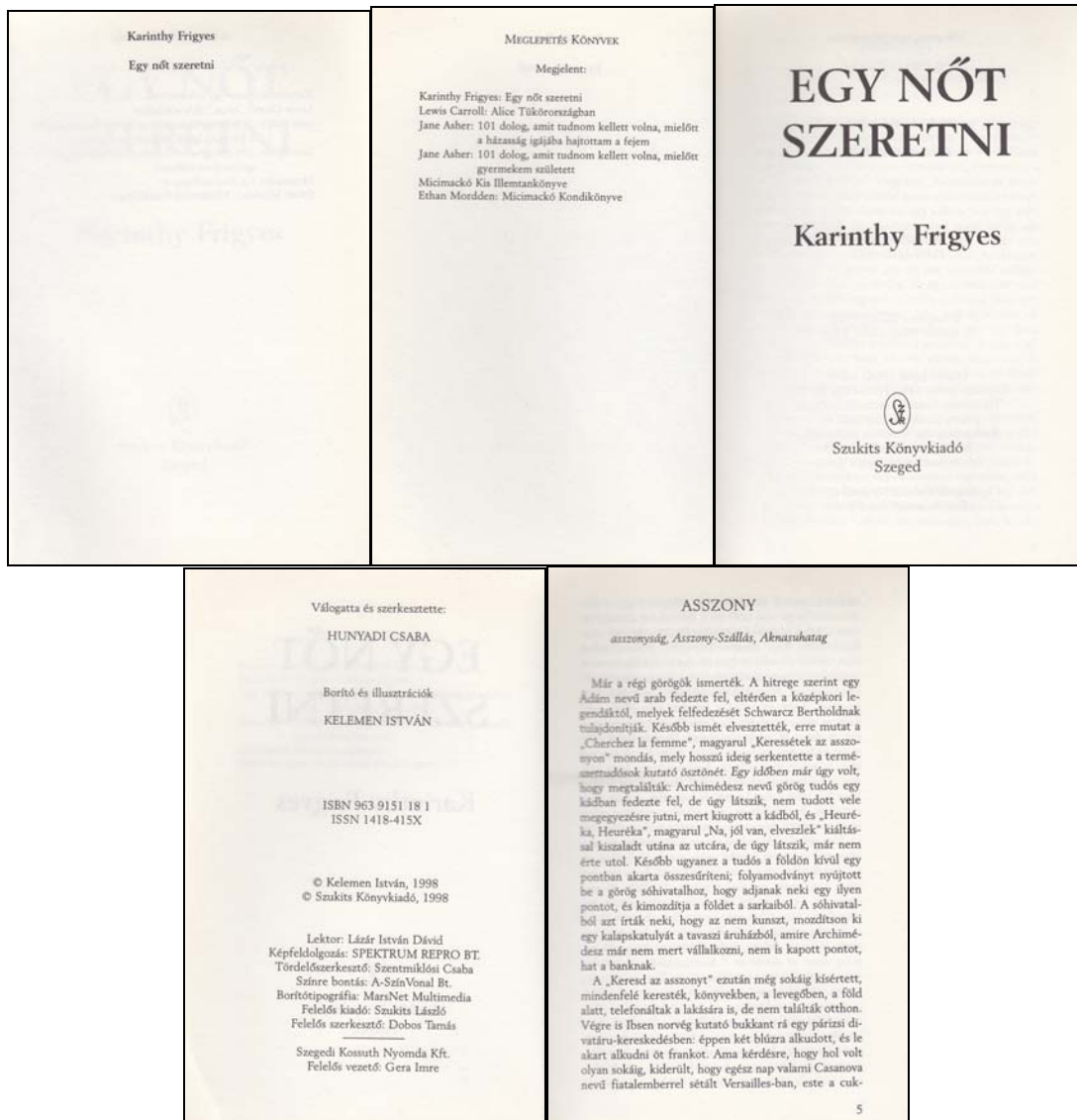
A kiadásért felel Gyurgyák János
Szöveggondozó Sebes Katalin
Műszaki szerkesztő Kapitány Ágnes
A szeretés az Osiris Kft. munkája
Tördelte a Nyelvjepő Bt.
Készült a Dürer Nyomda és Kiadó Kft.-ben, Gyulán
Ügyvezető igazgató Megyik András

ISBN 963 389 106 X

5. ábra. A tartalomjegyzék és a kolofonoldal

6. ábra. Karinthy Frigyes könyvének borítója

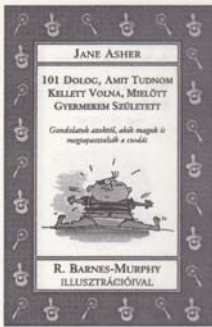
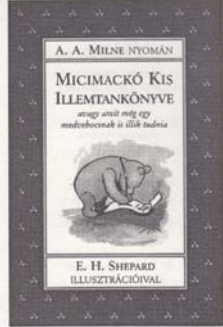

7. ábra. A címnegyed és a főszöveg (címnegyed mellé sűrített) első oldala

8. ábra. Egy példa a páros oldalon elhelyezett illusztrációkra

<p>sohase hallottam, hogy egy nagy ember szobrát vagy emlékművét lebontják olyan megokolással, hogy az illető jó cselekedett ugyan, de a cselekedet elévült. Illetve... most jut eszembe, hellyel-közzel ez is megtörtént, de ilyenkor sem vallják be őszintén, hogy a jó cselekedetet megunta a társadalom, elég volt belőle – valami érdekesebbet szeretne, hanem (tisztelvény az elvet) inkább kijelenti, hogy ami eddig dicséretesnek számított, arról kiderült, hogy bűn és ártalom volt.</p> <p>Ugyanis az egész elévülés-gyakorlatban az a nagyon rokonszenves feltevés lappang, hogy a bűnös magától is hajlamos a teljes bűnbánatra, ha kellő időt adunk, hogy a bűnbánat megérjen – utána pedig nem veszedelmes a társadalomra. Na jól van, mondja a társadalom, üsse kő, csirkefogó, felejtjük el az egészet, te is megszenvetél, ha mással nem, azzal, hogy húsz-harminc évvel idősebb letél, már nem sok van hátra – na új le az asztalhoz, majd kicsit összebszorulunk, mindjárt hozzák a levest...</p> <p>Aztán meg jó dolog beismeréssel könnyíteni lelkiismeretünkön. Ismerek embereket, akik egyenesen sajnálják, hogy nem követtek el régen valami bűnt, esetleg a büntetést is beleszámítva. Egyszer valaki sokáig, eltűnődő szeretettel nézte a feleségét. Mikor az asszony kiment, az ott levő barát megkérdezte a férjet, mire gondolt.</p> <p>– Arra gondoltam – mondta könnyes szemekkel, emlékein merengve –, hogy ha húsz esztendővel ezelőtt agyoncsaptam volna, most már szabad és független, megbűnhődött ember lehetnék.</p>	<h3>TARTALOM</h3> <table border="0"> <tr><td>Asszony.....</td><td>5</td></tr> <tr><td>Kertész Kettő.....</td><td>9</td></tr> <tr><td>Rettenetes.....</td><td>13</td></tr> <tr><td>Nem tudom, de nekem a feleségem gyanús.....</td><td>17</td></tr> <tr><td>A nő, aki gögicsél.....</td><td>23</td></tr> <tr><td>A kutya megy a maga útján.....</td><td>28</td></tr> <tr><td>Női levelek.....</td><td>30</td></tr> <tr><td>Őnagysága 1916-ban.....</td><td>33</td></tr> <tr><td>Ne feleselj az asszonnyal.....</td><td>37</td></tr> <tr><td>Poligámia.....</td><td>39</td></tr> <tr><td>Aladár Padisah háreme.....</td><td>43</td></tr> <tr><td>Bezsegék.....</td><td>51</td></tr> <tr><td>Emlékszel...?.....</td><td>55</td></tr> <tr><td>Feltűzve, girlanddal.....</td><td>58</td></tr> <tr><td>Férfideál.....</td><td>61</td></tr> <tr><td>Két nő beszélget.....</td><td>65</td></tr> <tr><td>Nagyságos asszony.....</td><td>68</td></tr> <tr><td>A te férjed.....</td><td>71</td></tr> <tr><td>Tekintsd öt embernek.....</td><td>75</td></tr> <tr><td>Bátorság és szerencse.....</td><td>79</td></tr> <tr><td>Sálat horgol.....</td><td>81</td></tr> <tr><td>Nővé válok.....</td><td>83</td></tr> <tr><td>Erzsébet színházba megy.....</td><td>86</td></tr> <tr><td>Fogyókúra.....</td><td>93</td></tr> <tr><td>Az idegen.....</td><td>95</td></tr> <tr><td>Régiség.....</td><td>99</td></tr> <tr><td>„Menj, és add el magad?”.....</td><td>103</td></tr> <tr><td>Kik csokolóznak többet?.....</td><td>111</td></tr> <tr><td>Kiment-e a szerelem a divatból?.....</td><td>114</td></tr> <tr><td>Akácfafelevél.....</td><td>117</td></tr> </table>	Asszony.....	5	Kertész Kettő.....	9	Rettenetes.....	13	Nem tudom, de nekem a feleségem gyanús.....	17	A nő, aki gögicsél.....	23	A kutya megy a maga útján.....	28	Női levelek.....	30	Őnagysága 1916-ban.....	33	Ne feleselj az asszonnyal.....	37	Poligámia.....	39	Aladár Padisah háreme.....	43	Bezsegék.....	51	Emlékszel...?.....	55	Feltűzve, girlanddal.....	58	Férfideál.....	61	Két nő beszélget.....	65	Nagyságos asszony.....	68	A te férjed.....	71	Tekintsd öt embernek.....	75	Bátorság és szerencse.....	79	Sálat horgol.....	81	Nővé válok.....	83	Erzsébet színházba megy.....	86	Fogyókúra.....	93	Az idegen.....	95	Régiség.....	99	„Menj, és add el magad?”.....	103	Kik csokolóznak többet?.....	111	Kiment-e a szerelem a divatból?.....	114	Akácfafelevél.....	117
Asszony.....	5																																																												
Kertész Kettő.....	9																																																												
Rettenetes.....	13																																																												
Nem tudom, de nekem a feleségem gyanús.....	17																																																												
A nő, aki gögicsél.....	23																																																												
A kutya megy a maga útján.....	28																																																												
Női levelek.....	30																																																												
Őnagysága 1916-ban.....	33																																																												
Ne feleselj az asszonnyal.....	37																																																												
Poligámia.....	39																																																												
Aladár Padisah háreme.....	43																																																												
Bezsegék.....	51																																																												
Emlékszel...?.....	55																																																												
Feltűzve, girlanddal.....	58																																																												
Férfideál.....	61																																																												
Két nő beszélget.....	65																																																												
Nagyságos asszony.....	68																																																												
A te férjed.....	71																																																												
Tekintsd öt embernek.....	75																																																												
Bátorság és szerencse.....	79																																																												
Sálat horgol.....	81																																																												
Nővé válok.....	83																																																												
Erzsébet színházba megy.....	86																																																												
Fogyókúra.....	93																																																												
Az idegen.....	95																																																												
Régiség.....	99																																																												
„Menj, és add el magad?”.....	103																																																												
Kik csokolóznak többet?.....	111																																																												
Kiment-e a szerelem a divatból?.....	114																																																												
Akácfafelevél.....	117																																																												

<table border="0"> <tr><td>A megrögzített hűség.....</td><td>121</td></tr> <tr><td>Reménytelen szerelem.....</td><td>125</td></tr> <tr><td>Festék.....</td><td>135</td></tr> <tr><td>Tetszem magának?.....</td><td>138</td></tr> <tr><td>Egy nőt szeretni.....</td><td>144</td></tr> <tr><td>Az utolsó, meg nem jelent cikk.....</td><td>151</td></tr> </table>	A megrögzített hűség.....	121	Reménytelen szerelem.....	125	Festék.....	135	Tetszem magának?.....	138	Egy nőt szeretni.....	144	Az utolsó, meg nem jelent cikk.....	151	<h3>MEGLEPETÉS KÖNYVEK</h3> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Keresse a könyvesboltokban vagy rendelje meg a kiadótól</p> <p style="text-align: center;">SZUKITS KÖNYVKIADÓ 6722 Szeged Földvári u. 9. Tel/fax: 62/311-430; 420-734</p>	<h3>MEGLEPETÉS KÖNYVEK</h3> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Keresse a könyvesboltokban vagy rendelje meg a kiadótól</p> <p style="text-align: center;">SZUKITS KÖNYVKIADÓ 6722 Szeged Földvári u. 9. Tel/fax: 62/311-430; 420-734</p>
A megrögzített hűség.....	121													
Reménytelen szerelem.....	125													
Festék.....	135													
Tetszem magának?.....	138													
Egy nőt szeretni.....	144													
Az utolsó, meg nem jelent cikk.....	151													

9. ábra. A főszöveg utolsó lapja mellé sűrített tartalomjegyzék, valamint a két hirdetett sorozattag